

# پنج‌جره‌های قصه و تولید فکر

دیگر آن را به نتیجه رسانده است.

به یقین می‌توان گفت، با کوشش و ممارست شما آموزگاران سخت‌کوش و علاقه‌مند، دستیابی به روش‌ها و راه‌حل‌هایی که کودکان را به تولیدکننده‌ی دانش، روش، تفکر و اندیشه تبدیل سازد، ایده‌ای دور از ذهن و غیرقابل اجرا نخواهد بود. شاید ما بیشتر عادت داریم، به یادگیری دانش بیش از راه‌حل مسائل بپردازیم. ذهن درگیر با مسائل، منفعل عمل نخواهد کرد و برای حل مسائل حتماً در جست‌وجوی راه‌ها و روش‌های جدید خواهد بود.

## یک مثال ساده

فرض کنید با هدف پرورش مهارت‌های زبان، از کودکان می‌خواهید با دیدن چند تصویر، دریافتشان را از تصویر، برای کلاس بگویند. به جز چند اختلاف جزئی، گفته‌ها و دریافت‌ها چندان تفاوتی باهم نخواهند داشت. زیرا نویسنده با طرح ایده‌ای به صورت تصویر، فضایی خلق کرده است که کودک عملاً در شکل‌گیری آن دخالتی نداشته است. از این رو، کودک صرفاً دریافت‌های معمول و قابل توجیه خود را بیان می‌کند. به عبارت دیگر، ذهنش کمتر درگیر خلق فضا و ماجرا می‌شود؛ در واقع او فقط به بازگویی ایده یا ایده‌های فرد دیگری می‌پردازد.

حال با اجرای روشی دیگر، تصاویر را در معرض دید کودکان قرار دهید. وسیله‌ای شبیه شکل (۴) بسازید و نامی برای آن انتخاب کنید. ما در این‌جا عنوان «تودرتو» را انتخاب کرده‌ایم. در یکی از دریچه‌های «تودرتو»، فقط یک تصویر بگذارید. از کودکان بخواهید، هر یک به‌طور مستقل به اتفاقاتی که قبل یا بعد از تصویر ممکن است بیفتند، فکر کنند و سپس در مورد آن بحث و گفت‌وگو کنند.

حتماً شما در مقام یک معلم با واژه‌ی آموزش مستقیم آشنا باشید و به مسائل آن فکر کرده‌اید. گاهی نیز آموزش خلاق درگیر بوده و یا هستید! چرا که در نظام آموزش رسمی، چنین روشی کمتر مورد توجه یا استقبال قرار می‌گیرد. هم‌چنین از مفهوم واژه‌هایی از قبیل: کنجکاوی، پرسش و جست‌وجوگری، علاقه به یادگیری و تقویت انگیزه‌ی درونی و... به خوبی آگاهید. در دوره‌های متعدد آموزش ضمن خدمت شما را با چنین مفاهیمی آشنا و به آن‌ها علاقه‌مند ساخته‌اند.

همه‌جا صحبت از آموزشی است که در آن کودکان به‌طور خودجوش علاقه‌مند به یادگیری باشند و از آموختن لذت ببرند. کنجکاوی‌شان را حفظ کنند، جست‌وجوگر و کاشف باشند، عمیق یاد بگیرند و به درستی آموخته‌هایشان را در زندگی به کار گیرند. اما به ندرت از چگونگی دستیابی به چنین یادگیری سخن رفته یا به آن عمل شده است. دانش و اطلاعاتی که ما در اختیار کودکانمان قرار می‌دهیم، لقمه‌های آماده‌ای هستند که فردی دیگر حس کنجکاوی‌اش را به کار گرفته، دیگری ریسکش را پذیرفته و بالاخره کسی

- به طور مستقل فکر می‌کند و با تخیل خویش به خلق فضا خواهد می‌پردازد.
- علاوه بر تفکر خلاقه، از تفکر منطقی نیز به خوبی و هم‌سو با تفکر خلاق بهره می‌گیرد.
- به راه‌ها و روش‌های متعدد می‌اندیشد و عادت می‌کند مسائل خویش را به این روش حل کند.
- علاقه‌مند می‌شود ایده‌اش را بیان کند. در نتیجه استقلال فکری پیدا می‌کند.
- استقلال فکری، انگیزه‌ی آموختن و یادگیری را تقویت می‌کند....

### روش ساخت

۱. دو قطعه فوم یک اندازه (از دو رنگ متفاوت) به ابعاد دلخواه تعیین کنید.
  ۲. روی یکی از فوم‌ها، سه مستطیل رسم کنید و هر سه ضلع آن‌ها را ببرید (مطابق شکل). حاصل، شکلی با سه پنجره خواهد بود.
  ۳. فوم پنجره‌ای را روی فوم دیگر قرار دهید و چهار طرف آن را منگنه کنید تا دو فوم کاملاً به هم بچسبند و فقط پنجره‌ها باز باشند.
- در مراحل بعد، تصویر را در دومین قسمت یا آخرین بخش قرار دهید.
- در مرحله‌های بالاتر، تعداد دریچه‌ها را افزایش دهید و تا آن‌جا که کودکان علاقه نشان می‌دهند، به تعداد دریچه‌ها بیفزایید.

### روش استفاده

#### نکته

- تصویری را انتخاب کنید، در یکی از دریچه‌ها قرار دهید و از کودکان بخواهید در مورد آن‌چه که می‌بینند، اظهار نظر کنند.
- در داوری اظهارنظرها قضاوت کودکان ارجحیت دارد.
- از این روش می‌توانید، در اغلب درس‌ها استفاده کنید.

- تصویری را انتخاب کنید، در یکی از دریچه‌ها قرار دهید و از کودکان بخواهید در مورد آن‌چه که می‌بینند، اظهار نظر کنند.
- حال به تک‌تک کودکان فرصت دهید، اتفاقات قبل از این تصویر و بعد از آن را حدس بزنند و بگویند.